Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directoraat Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
8172932

Datum 6 november 2026
Betreft Voortgang Landelijke Agenda Crisisbeheersing

Met de introductie van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing 2024-2029 (hierna: Landelijke Agenda)[1] hebben het Rijk, de veiligheidsregio's en de openbare lichamen in Caribisch Nederland (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba) een belangrijke stap gezet in het gezamenlijk versterken van de landelijke en bovenregionale en eilandelijke crisisbeheersing. De Landelijke Agenda is een uitwerking van de Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweerzorg[2] en de Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden[3].

Met de Landelijke Agenda zijn rond drie pijlers meerjarige ambities vastgesteld. Sinds het verschijnen van de Landelijke Agenda in 2024 is de internationale veiligheidssituatie steeds verder onder druk komen te staan en is het dreigingslandschap risicovoller geworden. Er is sprake van een veelvoud aan zowel moedwillige als niet-moedwillige en zowel interne als externe dreigingen en daaruit voortvloeiende risico's die de nationale veiligheid kunnen aantasten. In een scenario waar sprake is van escalatie met hybride dreigingen of acties, neemt vooral de onvoorspelbaarheid toe, omdat meerdere delen van kritieke infrastructuur, essentiële diensten of nationale veiligheidsbelangen tegelijk geraakt kunnen worden. Ook is Nederland recent meermalen geconfronteerd met extreme weerssituaties en de daaraan verbonden gevolgen zoals langdurige, problematische hitte en droogte en natuurbranden. Het is meer dan ooit van belang dat ons stelsel van crisisbeheersing op orde is zodat we adequaat kunnen handelen als dat nodig is.

Met deze tweede voortgangsbrief beschrijft het kabinet de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de crisisbeheersing[4]. Hierbij wordt achtereenvolgens stil gestaan bij de ontwikkelingen in de drie pijlers:

1. Versterking voorbereiding en paraatheid
2. Versterken van een weerbare samenleving
3. Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit

[1] Landelijke Agenda Crisisbeheersing 2024-2029, 10 juni 2024.

[2] Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweerzorg | Rapport | Rijksoverheid.nl

[3] Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden, 3 april 2023, actielijn 12.

[4] Op 17 juli 2025 ontving u de eerste voortgangsbrief Landelijke Agenda Crisisbeheersing, Kamerstukken II 2024-2025, 29 517 nr. 272.

Directoraat Generaal Ondermijning, Politie en Veiligheidsregio's

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

Datum
6 november 2026

Onze referentie
8172932

De Landelijke Agenda is ook van toepassing op Caribisch Nederland. Over de ontwikkelingen op het gebied van weerbaarheid en crisisbeheersing in het Caribisch deel van het Koninkrijk bent u recent in een aparte brief geïnformeerd, kortheidshalve wordt hiernaar verwezen[5]. Voorliggende brief gaat, afgezien van bovengenoemde pijlers, ook in op de stand van zaken van het wetgevingstraject voor wijziging van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en de Veiligheidswet BES (VwBES) en rondt af met een doorkijk naar de actualisatie van de Landelijke Agenda die in 2027 gepland staat.

Versterking voorbereiding en paraatheid voor prioritaire landelijke risico's waaronder geopolitieke dreigingen

Veel dreigingen tegen de nationale veiligheid zijn recent sterk toegenomen. In de op 16 oktober aan uw Kamer gezonden Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid 2026 en diverse andere documenten worden deze dreigingen nauwgezet beschreven[6]. Om adequaat voorbereid te zijn wanneer de risico's zich daadwerkelijk voordoen, werken Rijk, veiligheidsregio's, de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en andere partners op basis van prioritering van risico's aan gezamenlijke planvorming en robuuste systemen van bestuurlijke en operationele leiding en coördinatie van crises.

Landelijke crisisplannen
Een goede gezamenlijke voorbereiding in de koude fase draagt bij aan een efficiënte en effectieve uitvoering van de crisisbeheersing in de warme fase. Het kabinet identificeert de dreigingen en risico's rond mogelijke rampen en crises in de Rijksbrede Risicoanalyse. Voor de belangrijkste risico's met een landelijke betekenis stellen vakministers samen met de minister van Justitie en Veiligheid, de veiligheidsregio's en andere betrokken crisispartners specifieke landelijke crisisplannen (LCP's) op. Ze vormen daarmee een belangrijk instrument in het stelsel van crisisbeheersing[7]. Om de integraliteit en uniformiteit van de voorbereiding op specifieke risico's te versterken wordt, op basis van een eerdere handreiking uit 2021, met alle betrokken ministeries en andere partijen gewerkt aan een Afsprakenkader Landelijke Crisisplannen. Het kader, dat ook van toepassing is voor Caribisch Nederland, zal afspraken bevatten over onderwerpkeuze en prioritering van LCP's en een beschrijving van het proces van totstandkoming, inhoud, implementatie en beheer van LCP's. In de landelijke crisisplannen zal nadrukkelijk worden ingegaan op de brede impact van crises op de maatschappij, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, vitale processen en voor de 'opstart' van het proces "nafase en herstel". Het Afsprakenkader wordt later dit jaar opgeleverd.

Uw Kamer heeft op 25 juni jl. van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mede namens mij, het LCP-infectieziekten ontvangen[8]. Recente ervaringen met de coronapandemie hebben de impact van een grootschalige infectieziekte-uitbraak onderstreept. De gevolgen beperkten zich niet tot de volksgezondheid, maar raakten

[5] Kamerstukken II, 37020 IV, nr. 27 (5 oktober 2026).

[6] Nationale Veiligheid | Tweede Kamer der Staten-Generaal. Zie ook het Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2025, het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland juni 2026, de Internationale Veiligheidsstrategie 2026-2030 en Een extreem rapport; Extreem weer in tijden van klimaatverandering.

[7] Zie Landelijke Crisisplannen | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid voor een overzicht van alle Landelijke Crisisplannen.

[8] Kamerstukken II, 2025-2026, 25 295, nr. 2283.

vrijwel alle sectoren en de gehele maatschappij. Dit LCP ondersteunt bij een effectieve voorbereiding en goed gecoördineerde samenwerking tussen alle betrokken partijen mocht een grootschalige uitbraak zich opnieuw voordoen.

Mede in verband met de situatie in het Midden-Oosten en om weerbaar te zijn tegen energieschokken heeft het kabinet gewerkt aan versnelde actualisatie van het bestaande Nationaal Crisisplan Gas naar het nieuwe Landelijk Crisisplan Gas (LCP-G). Dit geactualiseerde plan is door de minister van Klimaat en Groene Groei mede namens mij op 16 oktober aan uw Kamer aangeboden.[9] Daarnaast wordt ook het Nationaal Crisisplan Elektriciteit begin 2027 geactualiseerd naar een LCP Elektriciteit. Voorts zal naar verwachting begin 2027 het Landelijk Crisisplan Voedselzekerheid met u worden gedeeld. Nederland zal in staat moeten zijn om onder extreme omstandigheden de bevolking en onze militairen te voorzien in de behoefte aan voedsel.[10]

Daarnaast wordt gewerkt aan een beperkte aanpassing van het LCP-Straling zoals aangekondigd in de brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over de evaluatie van de Nationale Nucleaire Oefening 2024[11]. Publicatie is voorzien medio 2027.

Op 16 oktober heeft u van de minister van Infrastructuur en Waterstaat, mede namens mij, het geactualiseerde Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstromingen (LCP-HO) ontvangen.[12] Nederland staat, net als de landen om ons heen, in toenemende mate bloot aan klimaatrisico's en de risico's van extreem weer. Het LCP bevat geactualiseerde afspraken tussen de verschillende betrokken partijen en waterbeheerders en draagt bij aan een effectieve crisisbeheersing tijdens de dreiging op of een feitelijke overstroming in Europees Nederland. Er is een uitgebreid oefentraject voorzien waarin verschillende scenario's en sleutelbesluiten uit het LCP-HO worden beoefend op regionaal en bovenregionaal (bestuurlijk) niveau waarbij ook de aansluiting tussen regio's en het Rijk wordt meegenomen.

Het ministerie van Defensie heeft het initiatief genomen voor het opstellen van een Landelijk Crisisplan Militaire Dreigingen. Dit nieuwe plan is onder verantwoordelijkheid van de ministeries van Defensie en van Justitie en Veiligheid tot stand gekomen, in samenwerking met de ministeries, de veiligheidsregio's en andere betrokken partners. Het betreft een leidraad voor de politiek-bestuurlijke besluitvorming in aanloop naar en tijdens een hybride en militair conflict. Het plan sluit aan op huidige wet- en regelgeving, bestaande structuren en afspraken en verwijst waar mogelijk naar relevante landelijke crisisplannen, het Nationaal Handboek Crisisbeheersing en andere planvorming. Uw Kamer wordt hier zo spoedig mogelijk verder over geïnformeerd.

Uw Kamer is op 11 mei jl. geïnformeerd over de aanpak van meerdere natuurbranden in het Nederlandse bos,- heide- en duingebied[13]. Daarbij hebben wij kunnen constateren dat de voorbereidende werkzaamheden zoals het opstellen van een Landelijk Crisisplan

[9] Gasleveringszekerheid 2027/2028 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

[10] Kamerstukken II, 2025-2026, 31 532, nr. 310.

[11] Kamerbrief over evaluatie Nationale Nucleaire Oefening 2024 | Rijksoverheid.nl

[12] Actualisatie van het Landelijk Crisisplan Hoogwater en Overstroming (LCP-HO) | Tweede Kamer der Staten-Generaal

[13] Kamerstukken II, 2025-2026, 30 821, nr. 335.

Natuurbranden (LCP-NB) en het, volgens het LCP-NB, inrichten van het Landelijk Actiecentrum Natuurbranden een goede samenwerking tussen alle betrokkenen heeft gefaciliteerd. Ook is conform het LCP-NB een Interregionaal Beleidsteam (IRBT) ingericht dat meerdere keren bijeen is geweest. In dit IRBT hebben de voorzitters van de veiligheidsregio's waar op dat moment grootschalige inzet nodig was hun gezamenlijke inzet afgestemd. Conform de gemaakte afspraken[14] is de NCTV namens de minister van Justitie en Veiligheid aangesloten bij het IRBT. Naast de inrichting van het IRBT is in april door Nederland gebruik gemaakt van het EU Civil Protection Mechanism (UCPM) om internationale civiele bijstand te mobiliseren[15]. Naar aanleiding van de aanpak van de grootschalige natuurbranden zullen het LCP-NB en de onderliggende protocollen geëvalueerd worden op doeltreffendheid en volledigheid en waar nodig worden herzien. Over deze en andere stappen binnen de integrale aanpak van natuurbrandbestrijding is uw Kamer recent geïnformeerd[16].

Als bijlage bij deze voortgangsbrief ontvangt u, mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, het Landelijk Crisisplan Luchtvaartongevallen (LCP-L). Dit crisisplan is in 2017 vastgesteld, destijds nog als Nationaal Crisisplan Luchtvaartongevallen (NCP-L), als invulling van de toezegging door het kabinet naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) over de passagiersinformatie MH17. Het document geeft een actueel overzicht van nationale en regionale processen en de rol- en taakverdeling tussen nationale en regionale overheden, gemeenten, operationele en private partners die betrokken zijn bij de aanpak van luchtvaartongevallen. Het LCP-L wordt vertaald naar de regionale crisisplannen van de veiligheidsregio's met een luchthaven in hun verzorgingsgebied. Tevens wordt het LCP-L of onderdelen daarvan regelmatig beoefend door betrokken partners op de luchthavens, in het bijzonder Schiphol.

Doorontwikkeling KCR2
De operationele verbinding tussen de verschillende partijen in de crisisstructuur is met de instelling van KCR2 als centrum voor operationele informatie- en crisiscoördinatie in 2025 verder versterkt. De besluitvorming over de rechtsvorm komt in een beslissend stadium nu het Veiligheidsberaad in juni 2026 positief heeft geadviseerd over de instelling van KCR2 als Rechtspersoon met een Wettelijke Taak (RWT) in de vorm van een stichting. Dit vraagt op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen nog instemming van de besturen van alle 25 veiligheidsregio's en de onderliggende gemeenteraden. Dit proces is nu in gang gezet, evenals het proces om na een advies van de Algemene Rekenkamer in 2027 tot besluitvorming over de gekozen rechtsvorm voor KCR2 in de beide Kamers te komen.

KCR2 is in de praktijk al functioneel, met een gedeeld opdrachtgeverschap vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid en de veiligheidsregio's. Het bewijst dagelijks zijn waarde en vervulde een belangrijke rol bij diverse incidenten en gebeurtenissen de

[14] 12b-Protocol-Interregionaal-Beleidsteam-IRBT.pdf
[15] Kamerstukken II, 2025-2026, 30 821, nr. 335.
[16] Kamerstukken II, 2025-2026, 30 821 nr. 336.

afgelopen periode, zoals bij de grote natuurbranden, de opvang van besmette en geëvacueerde opvarenden van het cruiseschip MV Hondius en de aanpak van de Midden-Oostenproblematiek. De komende tijd krijgt de organisatorische inrichting van KCR2 verder vorm, met onder andere de opzet van een flexpool met professionals vanuit partnerorganisaties om ook bij langdurige crises structureel ondersteuning te kunnen bieden en bovenregionale en landelijke crisisteams die in opdracht van een bevoegd gezag specifieke coördinerende taken in een crisissituatie op zich kunnen nemen. KCR2 heeft, tezamen met de veiligheidsregio's, ook een belangrijke ondersteunende rol in de operationalisering van de LCP's. KCR2 voert haar taken ook uit voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en – desgevraagd - ook voor de Caribische landen van het Koninkrijk.

Operationalisering planvorming militaire dreiging en civiel-militaire samenwerking
De krijgsmacht is een structurele veiligheidspartner en vervult zodoende een belangrijke rol bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Niet alleen in het geval van militaire dreiging of conflicten, maar ook bij andersoortige crises. Het ministerie van Defensie is dan ook betrokken bij alle Landelijke Crisisplannen.

Mede in het kader van de brede weerbaarheidsopgave is de operationalisering van de planvorming op het gebied van militaire dreiging en civiel-militaire samenwerking met alle betrokken partijen ter hand genomen. Daarbij worden op basis van verschillende militaire dreigingsscenario's witte vlekken en operationele behoeften in beeld gebracht, bijvoorbeeld op het gebied van bedreiging van vitale processen en kritieke objecten en Host Nation Support, een situatie waarbij Nederland militaire troepen van bondgenoten ondersteuning biedt, onder meer op logistiek vlak.
De 25 veiligheidsregio's hebben in dit kader een roadmap civiel-militaire samenwerking 2026-2027 vastgesteld. Hierin zijn prioritaire thema's benoemd waarop de veiligheidsregio's de komende periode gezamenlijk inzetten om de voorbereiding op hybride en militaire dreigingen en de civiel-militaire samenwerking verder te versterken. Bij de politie is in 2025 het Tactisch Coördinatiecentrum Politie Militaire Dreiging (TCCP-MD) opgericht dat werkt aan de gereedstelling van de politie voor het scenario dat Nederland als NAVO-lidstaat betrokken raakt bij een gewapend conflict. De maatregelen zien op zaken als intelligence, operatie en bedrijfsvoering en worden de komende maanden verder uitgewerkt in personele en bedrijfsmatige zin. Een specifieke uitdaging is het verhogen van het interventievermogen tegen ongeautoriseerde drones waarvan in Nederland en de omringende landen een toename te zien is, ook in de omgeving van (al dan niet militaire) vitale infrastructuur. De politie werkt met onder andere Defensie en de Koninklijke Marechaussee aan een integraal reactieconcept.[17]

De civiel-militaire samenwerking wordt ook nader bezien in het licht van de focusverschuiving bij Defensie naar de eerste hoofdtaak (bescherming van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied), die impact kan hebben op de derde hoofdtaak (het leveren van militaire bijstand aan civiele autoriteiten)[18]. In 2025 heeft de Algemene

[17] Kamerstukken II, 2025-2026, 30 821, nr. 340.

[18] De drie hoofdtaken van Defensie: 1 bescherming van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied, 2 bescherming en bevordering van de internationale rechtsorde en stabiliteit, 3 het leveren van militaire bijstand aan civiele autoriteiten.

Rekenkamer hierover een rapport uitgebracht en geadviseerd inzichtelijk te maken in welke mate de krijgsmacht de derde hoofdtaak kan blijven uitoefenen. Daarbij moet er aandacht zijn voor het belang van de derde hoofdtaak voor de nationale veiligheid en aandacht voor de civiele autoriteiten die van de krijgsmacht afhankelijk zijn. In lijn hiermee heeft de minister van Defensie u, mede namens mij, recent op hoofdlijnen geïnformeerd over de impact van de focusverschuiving naar hoofdtaak 1[19]. Eén van de conclusies is dat de huidige 'Bestuursafspraken inzake intensivering civiel-militaire samenwerking 2007' zullen worden herzien[20]. Bij deze herziening worden overige departementen, medeoverheden en uitvoeringsinstanties die geregeld een beroep doen op militaire bijstand en ondersteuning betrokken. Omdat de krijgsmacht in een conflictsituatie mogelijk omgekeerd ook ondersteuning van civiele autoriteiten nodig heeft, is het uitgangspunt bij de actualisering om wederzijdse ondersteuning mogelijk te maken. Veiligheidsregio's en politie zijn gestart met impactanalyses die inzicht geven in mogelijke verdringingsvraagstukken bij oplopende spanningen. Vanwege de stelselverantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid op het gebied van nationale veiligheid en crisisbeheersing trekken mijn ministerie en het ministerie van Defensie hierin samen op. Het streven is om de geactualiseerde bestuursafspraken in 2027 tot stand te brengen. Te zijner tijd wordt uw Kamer hierover geïnformeerd.

Een voorbeeld van een koppelvlak van civiel-militaire samenwerking waar al de nodige stappen in zijn gezet betreft de inrichting van een robuuste en redundante civiel-militaire waarschuwingsketen (van detectie tot en met alertering van de bevolking) die bij luchtdreigingen kan worden ingezet. De civiel-militaire waarschuwingsketen vormt een belangrijk operationeel onderdeel van zowel de civiele crisisbeheersing als de nationale lucht- en raketverdediging. In de brief van 9 juni jl. is uw Kamer geïnformeerd dat naast NL-Alert een nieuw sirenestelsel zal worden ontwikkeld[21]. De eerste stappen om dit de komende jaren stap voor stap te gaan realiseren worden momenteel gezet. In een bijlage bij deze brief wordt conform wetsartikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016 ingegaan op de doelen, instrumenten, financiële gevolgen, verwachte doeltreffendheid en doelmatigheid en de voorgenomen monitoring en evaluatie. Hiermee wordt tevens tegemoetgekomen aan motie Eerdmans uit 2024 over het stopzetten van het luchtalarm[22]. Hiermee beschouw ik deze motie als afgedaan.

Operationalisering planvorming klimaat-gerelateerde dreigingen
In de eerdergenoemde Kamerbrief[23] is al stil gestaan bij de versterkte operationele en bestuurlijke samenwerking op het gebied van natuurbranden. Ook de operationalisering van planvorming en samenwerking op andere klimaat-gerelateerde dreigingen is de afgelopen periode geïntensiveerd. Omdat risico's als overstroming en wateroverlast regio-overstijgend zijn, werken veiligheidsregio's met KCR2 aan bovenregionale uitgangspunten en scenario's die aansluiten op de landelijke crisisplannen en die worden geborgd in regionale plannen. De samenwerking met de waterschappen is daarbij, mede in het verlengde van het geactualiseerde LCP-HO, versterkt en in (bijna) alle

[19] Kamerstukken II, 2025-2026, 33 763, nr. 180.

[20] Bestuursafspraken inzake intensivering civiel-militaire samenwerking, *Scrt.* 2007, nr. 147, p. 27.

[21] Kamerstukken II, 2025-2026, 29 517, nr. 276.

[22] Zie ook Kamerstukken II, 2023-2024, 21501-20, nr. 2040.

[23] Kamerstukken II, 2025-2026, 30821 nr. 336.

veiligheidsregio's structureel ingebed. Dit draagt bij aan meer samenhang en uniformiteit in de crisisbeheersing bij waterveiligheidsvraagstukken. In dit verband kan ook worden genoemd het Protocol Interregionaal Waterschapsbeleidsteam (IWBT) dat eind 2025 is vastgesteld door de Unie van Waterschappen. Dit protocol regelt de bestuurlijke en operationele crisiscoördinatie tussen waterschappen en veiligheidsregio's bij bovenregionale watercrises, zoals grootschalige wateroverlast of overstromingen, in lijn met het IRBT-protocol.

Daarnaast deed zich recent een langdurige periode van grote droogte voor. In dit kader is de Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling (LCW) half juli opgeschaald naar niveau twee 'feitelijk watertekort' (op bovenregionale/landelijke schaal). Hierover bent u per Kamerbrief geïnformeerd[24]. De processen en structuren op dit gebied hebben naar tevredenheid gefunctioneerd. Per 3 september is besloten weer terug te gaan naar niveau 1 'dreigend watertekort'.[25]

Schaarste van capaciteiten (mensen en middelen)
In het dreigingslandschap dat in toenemende mate wordt gekenmerkt door hybride dreigingen, strategische afhankelijkheden en meerdere gelijktijdig spelende rampen en crises vormt schaarste van capaciteiten (mensen en middelen) een steeds groter wordend risico. Een tekort in één sector werkt door naar andere processen en sectoren in de maatschappij, wat kan leiden tot cascade-effecten en systeem-falen en uiteindelijk ook de nationale veiligheid kan bedreigen. Denk aan tekorten aan bepaalde voedingsmiddelen, belangrijke grondstoffen en personele beschermingscapaciteiten. Schaarste van mensen en middelen effectief afwenden is daarom van essentieel belang. Daarbij gaat het niet alleen om reactief prioriteren ten tijde van een crisis maar ook om het tijdig identificeren en beheersen van potentiële schaarste in de crisisvoorbereiding.

In dit kader wordt in interdepartementaal verband gewerkt aan systematische versterking van het schaarste-instrumentarium in zowel de warme fase, gericht op acute schaarste, als de koude fase, gericht op proactieve risicobeheersing. Er wordt een afwegingskader voor de prioritering en verdeling van schaarste ontwikkeld dat inzetbaar is in de (nationale) crisisstructuur. Het afwegingskader wordt naar verwachting eind 2026 opgeleverd en tijdens de NAVO Crisis Management Exercise (CMX) van 2027 toegepast. Daarnaast wordt een handreiking voor het opstellen van sectorale verdringingsreeksen ontwikkeld. Dit biedt ondersteuning aan departementen om een rangorde voor verdeling bij schaarste aan te brengen in het geval van sectorale schaarste. Ook is een verkenning gestart naar kansrijke en wenselijke mitigerende maatregelen – waaronder het aanleggen of vergroten van strategische voorraden – om dreigende schaarste af te wenden. Bij dit alles worden onder meer de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer uit 2022 alsook Europese initiatieven, waaronder de EU-stockpiling-strategie, meegenomen[26].

Bestuurlijke keuzes over paraatheid en capaciteiten
Binnen het kader van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing is afgesproken dat plannen voor de crisisbeheersing beter moeten worden geïmplementeerd wat onder meer vraagt

[24] Kamerstukken II, 2025-2026, 27 625, nr. 745.

[25] Kamerstukken II, 2026-2027, 27 625, nr. 747.

[26] https://www.rekenkamer.nl/documenten/2022/09/29/focus-op-strategische-voorraden.

om vertaling naar bestuurlijke keuzes over noodzakelijke en flexibel inzetbare capaciteiten. De implementatie van de LCP's zoals eerder beschreven moet hieraan bijdragen. Mogelijke methodieken die kunnen helpen bij dit vraagstuk worden de komende tijd onderzocht. Voor het Caribisch deel van het Koninkrijk heeft het onderzoekbureau Crisisplan de beschikbare crisiscapaciteiten in beeld gebracht; het onderzoek is op 5 oktober aan uw Kamer aangeboden[27]. De aanbevelingen uit dit rapport bieden een goede basis om de crisisbeheersing stapsgewijs en in samenhang te versterken. De ministeries van Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werken de komende periode samen met de crisispartners uit hoe en wanneer aan de aanbevelingen invulling kan worden gegeven. Voor Caribisch Nederland zal de uitwerking hiervan worden opgenomen in de Landelijke Agenda. Mede op basis van deze aanbevelingen is onder andere begin dit jaar een onderzoek gestart naar de technische en organisatorische haalbaarheid van alerteren op basis van een cell broadcast systeem op de BES-eilanden.

Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten binnen het stelsel van crisisbeheersing
De Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten (Wwke) die in augustus 2026 in werking is getreden heeft als doel de weerbaarheid van de kritieke infrastructuur in Europees Nederland te versterken. Deze wet is een belangrijke stap in het beschermen van de nationale veiligheid en het waarborgen van essentiële diensten in geval van crisis. De Wwke is mede gebaseerd op de CER-richtlijn (Critical Entities Resilience) van de Europese Unie, die landen verplicht om maatregelen te treffen voor de bescherming van kritieke entiteiten tegen diverse bedreigingen.

De rol van het Centraal Contactpunt (CCP) in de Wwke bij grensoverschrijdende verstoringen van de kritieke infrastructuur met een aanzienlijk verstorend effect is binnen Nederland belegd bij het Nationaal Crisiscentrum (NCC).

Over de nadere werking en betekenis van de Wwke voor departementen en betrokken kritieke entiteiten bent u langs andere weg geïnformeerd.

Continuïteit crisisorganisaties en rijksoverheid
Crisisorganisaties en hulpdiensten moeten zelf ook werken aan hun eigen weerbaarheid c.q. bedrijfscontinuïteit. Waar het vitale processen betreft wordt door mijn ministerie met betrokkenheid van deze partijen in beeld gebracht hoe de weerbaarheid van deze processen waar nodig te versterken, mede in het licht van alle lopende initiatieven van de betrokken partijen zelf. Zo werken veiligheidsregio's individueel en gezamenlijk aan het versterken van hun bedrijfscontinuïteit, met aandacht voor langdurige uitval van voorzieningen zoals elektriciteit, brandstof en verbindingen. Ook wordt verkend hoe noodcommunicatie met burgers, hulpdiensten en crisispartners kan worden geborgd bij grootschalige en langdurige stroomuitval of andersoortige verstoringen. Lopende trajecten, onderzoeken en initiatieven dragen bij aan kennisvergaring over autonomie bij stroomuitval of andere grootschalige verstoringen. Een voorbeeld daarvan is de Noodcommunicatievoorziening (NCV), die bij uitval van reguliere telecommunicatievoorzieningen voor overheden en andere publieke en private crisispartners voorziet in telefonie en sinds kort ook in videogesprekken. Tevens is er een

[27] Weerbaarheid en crisisbeheersing in Caribisch deel van het Koninkrijk | Tweede Kamer der Staten-Generaal

koppeling voor satelliettelefoons gerealiseerd. Verder onderzoekt de leverancier in opdracht van mijn ministerie hoe het functioneren van de NCV bij stroomuitval verlengd kan worden. Veiligheidsregio's onderzoeken de mogelijkheden om te kunnen blijven communiceren bij uitval van reguliere (missie-kritische) communicatiemiddelen, met de blik op gezamenlijke oplossingen in plaats van afzonderlijke initiatieven. Vanuit het bredere meldkamerdomein wordt onderzocht wat er (aanvullend) nodig is om de hulpverleningsketen robuuster in te richten en de continuïteit van de "lifeline" tussen meldkamers, hulpverleners en burgers te vergroten. Mijn ministerie beziet daarbij eveneens of, naast de eigenstandige verantwoordelijkheden bij de hulpverleningspartners, aanvullende regie van toegevoegde waarde is.

Vanuit mijn ministerie is ook gestart met het inzichtelijk maken van de wijze waarop de continuïteit van de hulpverlening (met de focus op de 112 keten en het uitvoeren van de meldkamerfunctie) is georganiseerd bij uitval van het reguliere proces met bijbehorende voorzieningen en manieren van organiseren. Dit wordt ook in relatie gebracht met lopende trajecten rondom grootschalige verstoringen, om te bepalen waar de overlap en de witte vlekken van de diverse trajecten zitten. Bovengenoemde trajecten dragen, reeds nu of in de nabije toekomst, bij aan het voortzettingsvermogen van de crisisbeheersing.

Onder coördinatie van de Beveiligingsautoriteit Rijk, onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, wordt gewerkt aan de continuïteit van de Rijksoverheid. Het gaat erom dat de essentiële onderdelen en processen van de Rijksoverheid altijd blijven functioneren, ook in extreme omstandigheden en crisissituaties. Hierbij wordt onder andere geleerd van de situatie in Oekraïne. De kritieke (bedrijfs)processen en belangen worden per departement in kaart gebracht, er wordt gewerkt aan noodprotocollen, aan het weerbaarheidsbewustzijn van ambtenaren en aan randvoorwaarden zoals de beschikbaarheid van uitwijklocaties en noodcommunicatievoorzieningen. Uitgaande van een 'all-hazard' benadering is hierbij onder andere aandacht voor scenario's zoals ondermijning en corruptie door statelijke actoren en dreiging vanuit de georganiseerde misdaad en personen met extremistisch gedachtegoed. Er wordt periodiek geoefend, onder andere met een Rijksbrede calamiteitenoefening eind 2026.

Versterken informatiemanagement en informatiedeling
De afgelopen periode hebben alle departementen, gecoördineerd door het NCC (c.q. de NCTV), zich ingezet om de werkwijze en onderlinge processen op het gebied van informatiemanagement in relatie tot crisisbeheersing te versterken. Zo is er een interdepartementaal netwerk ingericht op het gebied van informatiemanagement en een gezamenlijk Handboek Informatiemanagement Nationale Crisisbeheersing opgesteld. Het handboek beschrijft het basisniveau voor de onderlinge samenwerking inclusief de daarvoor benodigde (ondersteunende) processen en werkafspraken. De departementen zijn zelf verantwoordelijk voor de doorvertaling van het handboek naar hun eigen organisaties. Ook KCR2 maakt vast onderdeel uit van het interdepartementale netwerk en het netwerk staat (al dan niet door tussenkomst van KCR2) in goed contact met onderdelen van veiligheidsregio's die zich specifiek bezighouden met informatiemanagementvraagstukken. Het netwerk borgt een goede aansluiting bij ontwikkelingen binnen de Landelijke Voorziening Crisisbeheersing (LVCb). De LVCb is een

samenwerkingsplatform waarop meer dan duizend publieke en private organisaties samenwerken tijdens alle fasen van een crisis. In de LVCb wordt een gezamenlijk en actueel situatiebeeld gevormd en onderhouden. De komende jaren wordt toegewerkt naar de inrichting van een robuuste en toekomstbestendige modulair op te bouwen landelijke voorziening crisisbeheersing die LCMS in de huidige vorm gaat vervangen. De werkwijze uit het handboek zal ook worden beoefend in (nationale) crisisoefeningen, waaronder de PACE 2026 en CMX 2027.

De inrichting van KCR2 draagt ook bij aan versterking van het informatiemanagement. Daarnaast worden door de veiligheidsregio's maatregelen ontwikkeld die het mogelijk maken om vertrouwelijk gerubriceerde informatie te delen in voorbereiding op en tijdens crisissituaties uit hoofde van militaire dreiging of conflict.

Versneld versterken van een weerbare samenleving

Eén van de belangrijkste ambities van de Landelijke Agenda is het nog meer betrekken van de samenleving bij de voorbereiding en de respons op uiteenlopende rampen en crises ('all-hazard').

Doorontwikkeling weerbaarheidsopgave
De NCTV en het ministerie van Defensie coördineren gezamenlijk de doorontwikkeling van de opgave op weerbaarheid tegen langdurige uitval van stroom en data en hybride en militaire dreigingen. De afgelopen anderhalf jaar is hard gewerkt aan het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid en het vergroten van de militaire paraatheid[28]. In deze eerste fase is de aandacht met name uitgegaan naar planvorming voor een crisis- en conflictscenario, het uitwerken en voorbereiden van maatregelen en bewustwording.

Mede vanwege het sterk veranderde dreigingslandschap en de geopolitieke situatie zijn vervolgstappen nodig. De aandacht verschuift daarom naar de volgende fase waarbij vooral de vakdepartementen nadrukkelijk aan zet zijn: het verdiepen op inhoud, het maken van keuzes en het realiseren hiervan in beleid en uitvoering. De NCTV en Defensie zetten de inzet voor de komende jaren, in samenwerking met de vakdepartementen én hun partners[29], uiteen in een "roadmap" die op een later tijdstip met de Kamer zal worden gedeeld. De verdieping op de inhoud van de weerbaarheidsopgave is opgesplitst in de volgende onderwerpen, waarbij, waar aan de orde, ook Caribisch Nederland wordt meegenomen:
- De weerbaarheid van onze vitale processen;
- Robuuste hulpverlening, crisisbeheersing en openbare orde;
- Een weerbare economie;
- Een sterk sociaal weefsel en een veerkrachtige samenleving;
- Een weerbare democratie, overheid en rechtsstaat;
- Een parate krijgsmacht, met civiele ondersteuning van de militaire taak (en vice versa).
De doorontwikkeling van de aanpak en een concept-roadmap wordt gepresenteerd en getoetst op de Top Nationale Weerbaarheid, die in november 2026 plaatsvindt.

Verbinding overheden en maatschappelijke partners
Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in 2025 in nauwe samenwerking met

[28] Kamerstukken II, 2025-2026, 30821, nr. 326.

[29] Te denken valt aan kritieke entiteiten.

veiligheidsregio's, NIPV en VNG een landelijk netwerkplatform gelanceerd gericht op het betrekken en verbinden van overheden en maatschappelijke partners rond weerbaarheid: www.weerbaarnl.nl Het fungeert als verbindend kennisplatform door veiligheidspartners te koppelen aan organisaties, bedrijven en maatschappelijke initiatieven van zowel binnen als buiten de traditionele veiligheidswereld, door goede voorbeelden en ervaringen te delen en door kennis op te halen en vast te leggen.

Het hoofddoel van WeerbaarNL in 2026 is het versterken van de weerbaarheid van Nederland door middel van systematische kennis- en informatiedeling, ondersteuning bij netwerkvorming en het faciliteren van maatschappelijke partners. WeerbaarNL wil daarmee bijdragen aan een samenleving die beter voorbereid is op crises en verstoringen en die in staat is om snel en veerkrachtig te herstellen. Dit doel behaalt WeerbaarNL door consistente en brede kennisdeling en zichtbaarheid, een groeiende en invloedrijke community, en het (mede)organiseren van netwerkevenementen.

Verder verbindt WeerbaarNL lokale initiatieven aan elkaar door het uitbouwen van een initiatievenkaart. Hierdoor ontstaat een actueel overzicht van inspirerende praktijkvoorbeelden dat organisaties helpt om bestaande kennis sneller toe te passen en nieuwe samenwerkingen aan te gaan.

Inzicht in en inzet van vrijwilligers en burgerhulpverleners
Het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt aan een beleidskader gecoördineerde burgerhulp in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het doel van het beleidskader is om het stelsel van rampenbestrijding en crisisbeheersing te versterken met gecoördineerde ondersteuning door maatschappelijke organisaties aan veiligheidsregio's en bevolkingszorg bij rampen en crises.

In dat kader heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid een subsidie verstrekt aan het Leger des Heils om samen met het Rode Kruis, het Veteranen Search Team en de Reddingsbrigade een verkenning uit te voeren naar onderlinge samenwerking bij rampen en crises. Het doel van deze verkenning is om het aanbod van de vier organisaties voor ondersteuning aan de veiligheidsregio's en bevolkingszorg bij rampen en crises te verduidelijken en te versterken. Deze verkenning wordt volgens de planning in het vierde kwartaal van 2026 afgerond.

Het WODC heeft onderzoek laten uitvoeren naar burgerhulp. Dit onderzoek bied ik hierbij aan uw Kamer aan. Het WODC onderzoek ziet op de ervaringen met georganiseerde burgerhulp in binnen- en buitenland bij rampen en crises. Het onderzoek brengt op basis van literatuuronderzoek in beeld hoe georganiseerde burgerhulp in verschillende landen wordt vormgegeven, welke functies zij vervult en welke factoren de mobilisatie, coördinatie en duurzame betrokkenheid van vrijwilligers beïnvloeden. Daarbij is aandacht besteed aan de rol van overheden en de betrokkenheid van jongeren.

Het onderzoek laat zien dat georganiseerde burgerhulp geen vervanging is van professionele hulpverlening, maar hierop in verschillende situaties een belangrijke aanvulling kan vormen. Ook blijkt dat er niet één vorm van georganiseerde burgerhulp is die in alle situaties het meest passend is. De inrichting en benodigde betrokkenheid van de overheid zijn afhankelijk van onder meer de aard van de crisis, de fase waarin deze

zich bevindt en de ontwikkeling van het burgerinitiatief. De onderzoekers identificeren een achttal lessen die van belang zijn voor het verder vormgeven van georganiseerde burgerhulp.

Hiermee doe ik de moties Mutluer[30] en Six Dijkstra[31] af. De eerste motie verzoekt de regering te onderzoeken in hoeverre burgerhulp kan bijdragen aan het vergroten van de nationale veiligheid en weerbaarheid. De tweede motie verzoekt de regering te verkennen hoe jongeren structureel en formeel een actievere rol kunnen krijgen in civiele weerbaarheid.

Zowel de gezamenlijke verkenning op het initiatief van het Leger des Heils als de bevindingen van het WODC-onderzoek naar burgerhulp worden betrokken bij de totstandkoming van het beleidskader gecoördineerde burgerhulp in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ook inbreng van andere relevante partijen wordt betrokken. Mijn ministerie streeft ernaar dit kader in de eerste helft van 2027 af te ronden.

Dieren in rampen en crises
Gecoördineerde, vrijwillige ondersteuning van veiligheidsregio's en bevolkingszorg kan bijdragen aan het redden van zowel mens als dier. Mede naar aanleiding van twee Kamermoties van het lid Wassenberg is, op verzoek van mijn ministerie en het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, in 2024 gestart met het traject Dieren in Rampen[32]. Het doel van dit traject is om de samenwerking tussen veiligheidsregio's en dierenhulporganisaties te versterken, door een landelijk toepasbare werkwijze te realiseren. Binnen het traject wordt er gewerkt aan professionalisering van de vrijwillige dierenhulporganisaties en worden er regionaal gesprekken gevoerd tussen deze organisaties en de veiligheidsregio's, met als doel om concrete en duurzame afspraken te maken over de aansluiting op de crisisorganisatie en het verlenen van ondersteuning bij specifiek het redden van dieren. Gelijktijdig worden vertegenwoordigers van dierenhulporganisaties daar waar relevant betrokken bij de realisatie en implementatie van crisisplannen, zoals bijvoorbeeld het LCP Natuurbranden. Op deze manier wordt gewerkt aan gecoördineerde ondersteuning voor de veiligheidsregio's en bevolkingszorg door vrijwillige dierenhulporganisaties die zich inzetten voor zorg voor dieren tijdens rampen en crises.

Noodsteunpunten
In 2026 vindt een landelijke pilot plaats om te komen tot de ontwikkeling van een landelijk netwerk van noodsteunpunten en coördinatiepunten. Het doel van deze punten is om de samenredzaamheid van inwoners tijdens een crisis te vergroten, onder andere door hen van de juiste informatie te voorzien. Daartoe voert elke veiligheidsregio in samenwerking met inliggende gemeenten een pilot uit voor één of meerdere lokale noodsteunpunten met bijbehorend(e) coördinatiepunt(en). De planning is dat mede op basis van uitkomsten van de pilots tezamen met het Veiligheidsberaad en de VNG medio 2027 een besluit wordt genomen over de inrichting en stapsgewijze verdere ontwikkeling van het landelijk netwerk noodsteunpunten en coördinatiepunten. Zoals

[30] Kamerstukken II, 2024-2025, 30 821, nr. 287.

[31] Kamerstukken II, 2024-2025, 30 821, nr. 289.

[32] Kamerstukken II, 2021-2022, 29 517, nr. 218; Kamerstukken II, 2022-2023, 29 517, nr. 249.

toegezegd aan uw Kamer tijdens het commissiedebat op 10 juni jl.[33] heb ik nadere informatie over de pilot en de wijze waarop best practices worden gebundeld opgenomen in een Tijdlijn 'stapsgewijze ontwikkeling noodsteunpunten en coördinatiepunten'. Bijgaand doe ik u deze Tijdlijn toekomen. Aanvullend zal ik uw Kamer in de eerste helft van 2027 meer inhoudelijk informeren over de ervaringen met noodsteunpunten en coördinatiepunten in een brede brief over de weerbaarheidsaanpak.

Schuilen en evacueren
De motie van het lid Eerdmans verzoekt het kabinet in samenspraak met de veiligheidsregio's en gemeenten een nationaal schuilruimteplan te ontwikkelen voor het einde van 2026. Zoals destijds in gesprek met uw Kamer geapprecieerd voer ik deze motie uit door binnen de bestaande infrastructuur te kijken wat mogelijk is. Hiertoe heb ik TNO gevraagd onderzoek te doen naar schuilmogelijkheden voor burgers binnen de bestaande gebouwde omgeving, met als doel hun overlevingskans bij een militaire aanval te vergroten, en hierover in gesprek te gaan met gemeenten en veiligheidsregio's. Het onderzoek heeft geresulteerd in een technisch onderbouwd advies voor schuilmogelijkheden bij een luchtdreiging met een explosief. Hierbij bied ik u dit onderzoek aan.

Momenteel verkent mijn ministerie of het van waarde is om het generieke handelingsperspectief uit het TNO-onderzoek door te ontwikkelen naar concrete handvatten voor gemeenten bij het ontwikkelen van een gebiedsgericht handelingsperspectief voor schuilmogelijkheden bij een luchtaanval. Hierover ben ik op dit moment in gesprek met een veiligheidsregio en een G4-gemeente. Daarnaast is het goed om te vermelden dat mijn ministerie ook gesprekken voert met het ministerie van VRO over schuilen. Het ministerie van VRO inventariseert op dit moment of er mogelijkheden zijn koppelkansen te benutten bij nieuwbouw en bestaande bouw op het gebied van schuilen. Op basis van deze ontwikkelingen wordt met betrokken partijen, waaronder gemeenten en veiligheidsregio's, bekeken in hoeverre nadere acties met betrekking tot schuilen mogelijk zijn.

De waardevolle inzichten uit het eerdergenoemde TNO-onderzoek zijn door mijn ministerie ook vertaald naar concrete handelingsperspectieven op de Website Denk Vooruit onder de noemer Internationale Spanningen[34]. Op deze website staat de belangrijkste informatie over hoe overheden, organisaties en mensen in Nederland zich (kunnen) voorbereiden op risico's en noodsituaties. Hier staat nu een aangescherpt advies opgenomen voor inwoners in Europees Nederland over in wat voor soort gebouwen en in welke houding zij het beste kunnen schuilen. Hiermee doe ik de toezegging af om uw Kamer nader te infomeren over het TNO-onderzoek en over hoe de handelingsperspectieven daaruit gecommuniceerd worden aan inwoners[35].

Verder kan worden genoemd dat mijn ministerie samen met betrokken departementen, veiligheidsregio's en de VNG werkt aan een generiek Landelijk kader schuilen en evacueren. Het primaire doel van dit kader is het ondersteunen van bestuurders in

[33] Kamerstukken II, TZ202607-049

[34] Internationale spanningen | Denk vooruit

[35] Kamerstukken II, TZ202607-051

situaties, zoals een dreigende overstroming, natuurbrand of luchtaanval, waarbij schuilen of evacueren één van de mogelijke handelingsperspectieven is. Om als bestuurder in dergelijke situaties besluiten te nemen is het van belang om op de hoogte te zijn van de geldende juridische kaders, bevoegdheden en mogelijke dilemma's.

Risicocommunicatie
Intensieve risicocommunicatie door de overheid en haar partners speelt een belangrijke rol bij het vergroten van de weerbaarheid van burgers. De besturen van de veiligheidsregio's hebben de wettelijke taak om uitvoering te geven aan risicocommunicatie.[36] Risicocommunicatie betreft het verschaffen van informatie aan de bevolking over de rampen en crises die de regio kunnen treffen, en over de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming en bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn. Veiligheidsregio's kunnen daarbij samenwerken met gemeenten, vanwege hun nabijheid tot inwoners en kennis van lokale omstandigheden. Ook ministers hebben een verantwoordelijkheid voor de risicocommunicatie op hun vakgebied. De minister van Justitie en Veiligheid heeft daarbij – als coördinerend bewindspersoon voor de crisisbeheersing – een centrale rol waaraan uitvoering wordt gegeven door de NCTV. Ten behoeve van de samenhang tussen de risicocommunicatie door het Rijk en door de veiligheidsregio's is in de Wet veiligheidsregio's bepaald dat het bestuur van de veiligheidsregio de risicocommunicatie afstemt met de risicocommunicatie die plaatsvindt door of onder verantwoordelijkheid van de betrokken minister.[37] In de Landelijke Agenda Crisisbeheersing hebben het Rijk en de veiligheidsregio's gezamenlijke ambities vastgelegd om risicocommunicatie op alle niveaus te intensiveren.

In dit licht heeft de NCTV in het najaar van 2025 de publiekscampagne Denk Vooruit gestart, die gezamenlijk met ministeries, veiligheidsregio's, gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties is ontwikkeld. De resultaten van de inzet in 2025 laten zien dat het versterken van de weerbare samenleving breed is omarmd in de samenleving. Alle middelen uit de campagne 'Denk Vooruit' die in Nederland worden gebruikt zijn ook voor de (ei)landen van het Koninkrijk in het Caribisch-gebied beschikbaar gesteld om op de lokale context te worden aangepast. In oktober 2026 start een nieuwe fase van de campagne Denk Vooruit. In het voorjaar bent u uitgebreid geïnformeerd over de voortgang en impact van publiekscampagne Denk Vooruit.[38] Ook de veiligheidsregio's voeren activiteiten uit toegespitst op regionaal niveau en doelgroepen. Voorbeelden zijn campagnes over natuurbranden, en publicatie van informatie en doe-adviezen over veelvoorkomende risico's. Regio's richten hiervoor samenwerkingen met partners op of breiden die uit. Daarnaast werken de NCTV, ministeries, veiligheidsregio's en uitvoeringsorganisaties bovenregionaal samen, bijvoorbeeld binnen het Landelijke Netwerk Risico- en Crisiscommunicatie, om kennis te delen, communicatie te uniformeren en te professionaliseren.

Het belang van samenwerking is ook benoemd in het onderzoek 'Risicocommunicatie door veiligheidsregio's, NCTV en gemeenten' van de Inspectie Justitie en Veiligheid, dat

[36] Wet veiligheidsregio's, artikel 46, tweede lid.

[37] Wet veiligheidsregio's, artikel 46, vierde lid.

[38] Kamerstukken II, 2025-2026, 29653, nr. 93.

op 27 augustus 2026 met u is gedeeld.[39] Conform mijn aankondiging treft u hierbij mijn beleidsreactie op dit rapport aan.

De Inspectie concludeert dat risicocommunicatie op de agenda staat en in de praktijk wordt opgepakt, tegelijkertijd is de samenwerking nog geen samenhangend, stuurbaar geheel, is het zicht op voortgang en effectiviteit beperkt en ontbreekt eenduidige voorbereiding van de samenleving. De door de Inspectie gedane aanbevelingen bevatten belangrijke aandachtspunten om de risicocommunicatie, en daarmee ook de doelstelling in de Landelijke Agenda, verder te uniformeren en te professionaliseren. In de komende tijd vindt er overleg plaats tussen de veiligheidsregio's, het ministerie van Justitie en Veiligheid, VNG en andere partijen om te bezien hoe we de aanbevelingen van de Inspectie kunnen benutten bij de verdere ontwikkeling en intensivering van de risicocommunicatie zoals beoogd in de Landelijke Agenda.
Een belangrijke ontwikkeling is alle burgers te kunnen bereiken bij rampen en crises, daarom wordt gewerkt aan inclusieve risico- en crisiscommunicatie, waaronder door NL-Alert in de Nederlandse Gebarentaal aan te gaan bieden. Dit zal bijdragen aan een verbetering van het bereik en begrip van noodmeldingen onder de dovengemeenschap. Vanuit de maatregelen uit het VN-verdrag Handicap wordt uw Kamer over de voortgang gerapporteerd.

Kwetsbare mensen thuis
Tijdens het Commissiedebat van 10 juni jl. zei ik uw Kamer toe met de veiligheidsregio's te spreken over het helpen van mensen die, bijvoorbeeld omdat ze afhankelijk zijn van beademingsapparatuur, acuut levensgevaar lopen bij stroomuitval.[40] Dat gesprek heeft plaatsgevonden tijdens het veiligheidsberaad van 22 juni jl. Hiermee wordt deze toezegging afgedaan. Dit najaar informeert de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Kamer nader over de inzet op weerbare zorg, waaronder de inzet in relatie tot mensen die acuut levensgevaar lopen bij stroomuitval[41].

Bevorderen van kwaliteit en professionaliteit

De kwaliteit en professionaliteit van deelnemers aan en organisaties binnen het stelsel van crisisbeheersing moeten op orde zijn.

Samen leren en oefenen
Samen opleiden, trainen en oefenen (OTO) helpt professionals en organisaties om nog beter voorbereid te zijn op toekomstige crises. Ook uit gebeurtenissen en incidenten die zich recent hebben voorgedaan wordt lering getrokken.

De veiligheidsregio's werken verder aan het verder bevorderen van de kwaliteit en professionaliteit van de crisisbeheersing. Dit gebeurt vanuit een meerjarenprogramma met onder andere doelen gericht op doctrineontwikkeling, het realiseren van een

[39] Kamerstukken II, 2025-2026, 29517, nr. 277.

[40] Kamerstukken II, TZ202607-050

[41] Kamervragen (Aanhangsel) 2024-2025, nr. 2860 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

eenduidig opleidingsniveau en het versterken van het lerend vermogen via opleiden, trainen, oefenen en evalueren (MOTO).

Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor een tweetal grootschalige internationale interdepartementale oefeningen. In het najaar van 2026 wordt een EU-crisis-managementoefening gehouden (PACE), en in 2027 vindt de tweejaarlijkse NAVO Crisis Management Exercise (CMX) plaats. In beide oefeningen zal sprake zijn van activering van (onderdelen van) de nationale crisisstructuur en het Rijksbreed Responskader (RbRk). Er wordt geoefend aan de hand van verschillende scenario's van militaire en hybride aanvallen waarbij bijvoorbeeld Host Nation Support en de bedreiging van kritieke infrastructuur aan de orde zijn. Daarnaast gaat het om het beoefenen van de coördinatie en besluitvorming tussen Nederland en EU- en NAVO-gremia en lidstaten.

Ministeries en veiligheidsregio's hebben afgesproken hun inspanningen ten aanzien van Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO) intensiever op elkaar af te stemmen, met name ten aanzien van het beoefenen van LCP's en gericht op de aanpak van crises met een landelijke betekenis. Gemeenschappelijke leerbehoeften van Rijk, veiligheidsregio's en crisispartners worden vastgesteld en hieruit volgen meerjaren afspraken tussen Rijk en regio op OTO-gebied. Met onze partners wordt op dit moment verkend op welke wijze ook burgers kunnen worden betrokken bij oefeningen.

Ook wordt in navolging van het nieuwe LCP-HO een uitgebreid leerprogramma rond hoogwatercrises en overstromingen voorbereid met als doel de verbindingen tussen rijk en regio en de algemene crisisstructuur en de waterbeheersingsorganisaties te versterken. Het leerprogramma moet uitmonden in een oefening, gericht op het versterken van de samenwerking tussen Rijk en regio met een focus op informatie-uitwisseling en besluitvorming. Het plan is om een hoogwateroefening te organiseren met een bovenregionale kop en inzet van onderdelen van de nationale crisisstructuur.

Doorontwikkeling stelsel en vervolg

Stand van zaken wijziging Wet veiligheidsregio's en de Veiligheidswet BES
Op basis van de adviezen van de Commissie Muller is in 2022 de Contourennota versterking crisisbeheersing en brandweerzorg opgesteld. In de jaren hierna hebben er binnen het stelsel veel ontwikkelingen plaatsgevonden mede op basis van de adviezen van de Commissie Muller, de WODC evaluatie van de Veiligheidswet BES en ervaringen in de praktijk waar het gaat om de versterking van de crisisbeheersing. Denk hierbij aan de veelheid aan onderwerpen waar ik in deze brief eerder op ingegaan ben, zoals de oprichting van het Knooppunt Coördinatie Rijk en Regio's (KCR2) en de ontwikkeling en actualisatie van landelijke crisisplannen.

Naast de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden binnen het stelsel, is er parallel gewerkt aan de herziening van de Wet Veiligheidsregio's. Deze wordt gewijzigd in de Wet crisisbeheersing en brandweerzorg. Bij de totstandkoming van het wetsvoorstel zijn de verschillende (crisis)partners nauw betrokken geweest, onder andere in een preconsultatietraject. Hun input is vervolgens betrokken bij het opstellen van het

wetsvoorstel. In de laatste voortgangsbrief is uiteengezet wat de wijzigingen op hoofdlijnen hiervan zijn[42].

Vorig jaar heeft de consultatie van het wijzigingsvoorstel plaatsgevonden. Op dit moment wordt een laatste hand gelegd aan de aanscherping van het wijzigingsvoorstel op basis van de input die hieruit naar voren is gekomen. Daarnaast wordt er op dit moment een UDO, Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden, uitgevoerd. Hierbij wordt de impact van de wetswijziging voor de veiligheidsregio's en de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba nader beschouwd. Volgens planning wordt het wetsvoorstel, na afronding van de UDO, rond de jaarwisseling aan de Raad van State voorgelegd.

Actualisatie Landelijke Agenda Crisisbeheersing
Met de introductie van de Landelijke Agenda Crisisbeheersing in 2024 is een belangrijke stap gezet in de versterking van de crisisbeheersing. De Landelijke Agenda helpt de betrokken partijen om door de tijd ambities en doelen bij te stellen. In 2024 is afgesproken om de LAC, die een tijdshorizon van 6 jaar heeft, tussentijds te actualiseren. Hierbij zullen actuele (dreigings-)inzichten uit de recente Rijksbrede Risicoanalyse 2026 en lokale, regionale en internationale ervaringen op het gebied van rampen en crises worden benut alsmede inzichten uit onderzoek van onder meer de Inspectie Justitie en Veiligheid. Met de ministeries, veiligheidsregio's en andere betrokken crisispartners zal in dat kader worden bezien voor welke risico's een bredere, gezamenlijke, landelijke voorbereiding noodzakelijk is. Ook de bestuurlijke agenda van het Veiligheidsberaad, die momenteel wordt uitgewerkt, en de in 2027 voorziene Midterm review van de Veiligheidsstrategie worden hierbij betrokken. Bovendien krijgt de Landelijke Agenda wettelijke status als landelijk beleidsplan crisisbeheersing dat conform de nieuwe wet ten minste eens per zes jaar door de minister van Justitie en Veiligheid, in overleg met betrokken ministers en de besturen van de veiligheidsregio's en die van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, zal worden vastgesteld. Bij de volgende voortgangsrapportage in 2027 zullen we stil staan bij de actualisatie van de LAC.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

[42] Kamerstukken II 2024-2025, 29 517 nr. 272